

Dr. Szikra Dezső *Tizenöt éve újra együtt* című, tavaly novemberben megjelent írásából idézünk:

„Nagy adósságát törlesztette Egyetemünk és erdészársadalmunk 15 évvel ezelőtt, 1990. november 4-én.

Sok kollégának köszönhető – tengeren innen és túl –, hogy ez a baráti kézfogás megvalósult, de *dr. Winkler András* rektor úr nélkül bizonyára nem jöhetett volna létre ez a „keserédes” egymásra találás. Keserű, mert olyan sokat, 34 évet kellett várni rá, de édes is, mert olyan szívmengető, lelkesítő és remélhetőleg sok sebet begyógyító volt ez a találkozás Sopronban az Akadémián (Főiskolán, Egyetemen).

Szép ünnepség volt, óriási részvétellel. A világ szinte minden sarkából jöttek haza erdészek.

A rektor úr „Selmecnek unokái, Sopronnak fiai, testvéreim!” megszólítással köszöntötte az egykori hallgatókat és

oktatókat. „Selmec szellemét idézni jöttünk össze: tévedést beismerni, bocsánatot kérni és megbocsátani” – mondta ünnepi beszédében.

Bejelentette, hogy az Egyetemi Tanács 9/1990. sz. határozatában kinyilvánította, hogy a Kanadában, Vancouverben a UBC magyar tagozatán szerzett erdőléptékek oklevelet egyenértékűnek tekinti a Sopronban szerzettel.

Ezzel Sopron, az alma mater visszafogadta fiait, újra együtt vagyunk!

Az ünnepség meghatározó mozzanata volt a vancouveriek ajándékának, az indián *Joe Campbell* (törzsi nevén Katxalacha) fafaragó művész domborművének leleplezése és átadása. A művész a soproniak régi barátja és történetüket tipikus indián szimbolikával és motívumokkal örökítette meg (lásd 357. oldal).

A domborművet a vancouveri Soproni Öreg Diákok Egyesülete készítette az ünnepi alkalomra, és az egyetem-

nek ajándékozta annak emlékére, hogy visszatérhettek új, demokratikus hazájukba, régi tanáraikhoz, barátaikhoz.

Az ünnepség második része a zsűfó-lásig megtelt matematika teremben folytatódott, ahol a kanadaiak (tengerentúliak) nevében *Pászner* professzor olvasta fel a betegsége miatt távol levő *Adamovich* professzor humortól sem mentes értékelő, beszámoló, üdvözlő levelét, majd az Európában élők nevében *Kató* professzor szólt az ünneplő közönséghez. Ezt követően – a forgatókönyvtől eltérően – kért és kapott szót *Magyar János* professzor, aki kötelességének érezte, hogy az itthon maradtak nevében szóljon. A továbbiakban a Selmeci Társaság nevében egy erdőléptékek-hallgató köszöntötte a „visszatérteket”, majd *Kozák* professzor (UBC) a British Columbia Egyetem elnökének és az Erdőléptékek Kar dékánjának üdvözlését tolmácsolta.”

Dr. Magyar János professzor beszéde az 1990. november 4-i ünnepélyen

„Tudatosan jöttem erre a helyre, ahonnan 1956. november 10-én beszéltem – ugyanebben a teremben – a résztvevőkhöz. Ma természetesen nem azok ülnek itt kivétel nélkül, akik akkor. Nem alaptalanul tételezhettem azonban azt fel, hogy olyanok is ülnek itt, akik akkor is hallották, hogy mit mondtam. Szót azért kértem, mert a tisztelt professzorok közül az egyik szólt a tengerentúliak nevében, a másik az Európában maradtak nevében, én pedig szólok az itthon maradtak nevében.

Nagyon sok mondanivalóm volna. 1956. decemberében írtunk egy levelet az elmentekhez. Sokan aláírtuk, itthon maradt professzorok. Szeretettel hívtuk és vártuk vissza az eltávozottakat. Azok közül a professzorok közül, akik ezt a levelet aláírták, már csak ketten vagyunk életben. *Zambó János* Miskolcon és én. Az ő emlékükről is tisztelettel szólok én, aki élek.

November 5-e után rendkívül nagy volt a bizonytalanság. A tantermekben rendet kellett rakni, az itt maradt fegyvereket, lőszerket össze kellett szedni. Mi hozzáfogtunk. Például *Tompa Károly*, *Roxer Egon*, *Rónai Ferenc*, *Varga Ferenc* (aki most az Erdővédelmi Tanácsék vezetője), és még sokan, akik itthon maradtak.

Egy felsőoktatási intézmény dolga, hogy oktasson, neveljen. Az előadások pedig már megelőzőleg megszakadtak. Az első számú feladat volt megvizsgálni, hogy tudjuk-e folytatni a tanítást. Az itthon maradt hallgatókkal volt tele a terem '56. november 10-én, nemcsak erdőléptékek-, hanem bányamérnök-hallgatókkal is.

Arra kértem az ifjúságot, hallgassanak a jó szóra, lehetőleg minél hamarabb kezdjék meg az órájárast és a tanítást. A hallgatók részéről nagy volt ak-

kor itt a dübörgés. Én csendben voltam, így aztán ők is abbahagyták a dübörgést. Akkor azt kérdeztem, nem akarják-e folytatni a tanulmányaikat. A felelet az volt, hogy ők szolidaritást vállalnak a soproni munkásokkal, akik akkor sztrájkoltak. Akkor azt mondtam: ha nem dolgozunk tovább, de közben reggelizünk, ebédelünk és vacsorázunk, csak addig tehetjük, amíg van miből. Sopronban elfogy az élelmiszer, nincs szén, hidegek a szobák, a kollégium, a tantermek. Különböztesse meg magát az ifjúság tennivalók dolgában a sztrájkolni kívánó munkásságtól, mert a főiskolai ifjúság itt az élelmiszercikkek dolgában elsősorban csak fogyaszt, és ha elfogyasztjuk az élelmiszert, még nagyobb lesz a gond és a baj. Aki, mint főiskolai hallgató, nem akarja a kötelességeit teljesíteni és nem soproni, az szedje magát és menjen haza, aki kénytelen itt maradni, annak biztosítani kell az elemi létfeltételeket. Sokak részéről újra megkezdődött a dübörgés. Ebben a teremben. Mondanivalómat tovább nem folytattam, meghajtottam magam és elmentem. Mégis, magamban azt mondtam, bízom a gondolkodók helyes gondolkodásában. Körülbelül fél óra múlva futott utánam *Bozós János* erdőléptékek-hallgató, aki a többiek nevében engedelmet kért azért, hogy

dübörögtek, mindannyiuk képviselőiben és helyett fejezte ki jelentenivalóját. Az ifjúság meggondolta, hallgat az öregebb ember szavára, és tanulmányait folytatni akarja. November 12-én már megint tanítottunk. Az országban az első felsőoktatási intézmény voltunk, amelyik november 12-én már tanított. A főiskola itthon maradt ifjúságának köszönhető az is, hogy Sopronban nem folytatódta a zavarok, senki életét nem vesztette, testi épségében sem szenvedett, mint Mosonmagyaróváron vagy Salgótarjánban.

Kötelességemnek érzem itt, amit azóta sem tettem meg, de most itt az ideje és itt az alkalom, az itthon maradtok

nevében köszönetemet fejezzem ki az akkor volt minden professzor, docens, adjunktus, tanársegéd, főiskolai dolgozó iránt, hogy a hallgatóság velünk, öregebbekkel akkor összefogott, itthon maradt és folytatta tanulmányait. A külföldiek számára is példát mutatott azzal, hogy íme, Sopronban is rend van, és ha vissza akartok jönni, akkor gyertek vissza. Sokan vannak olyanok, akik egy-két hét, egy hónap múlva szintén visszajöttek. Külön örömet fejezem ki, hogy évtizedek, hosszú évek múltán visszajöttek ti is. Vártunk benneteket, örülünk annak, hogy itt vagytok, és örülünk annak, hogy sok-sok nehézség ellenére jól gazdálkodtatok talentumotokkal, és ezzel újabb megbecsülést szereztek az alma maternek. Azt remélem, amit elmondok, abban semmi disszonáns szó nincs, legalább is részemről szándékoság nincs. Akik itthon maradtunk, a mi életünk sem volt könnyű. Sok tekintetben talán még nehezebb.

Kizárólag magamról néhány szót. Amikor engem ide 1954 tavaszán kineveztek egyetemi tanárnak, akkor már régen műszaki doktori oklevelem volt és kandidátusi fokozatom is. Akkor a minisztérium azonnal meg akart tenni igazgatónak. Én kértem, hogy ne tegyék, mert hosszú évek óta nem voltam itt, nem ismerek senkit az oktatók közül úgy, ahogy kellene. Én javasoltam, tegyék meg igazgatónak *Roller Kálmánt*. Ne váltsák le azonnali hatállyal *Haracsi*

Lajost, hanem tegyék meg igazgatónak *Rollert*, aki már egy-két év óta itt dolgozik, s majd egy év múlva *Haracsi Lajost* felmentik, s egy év múlva vállalom mellette igazgatóhelyettesi posztot. Ez hamarabb bekövetkezett, mert 1956. november 5-én ő is eltávozott, *Tuskó Ferenc* is, mint másik igazgatóhelyettes, és – a szokásoknak megfelelően – rám hárult a feladat. Megpróbáltam. Hogy milyen eredménnyel járt, ennek elmondására nem én vagyok hivatott. Egy biztos. Az akkori helyzetemért semmiféle kitétetést nem kaptam, s – korábbi tapasztalatom eredményeként – többszöri felkérésre sem léptem be az MSZMP-be. Emiatt rengeteg olyan gátolásban volt részem, ami, ha nem következett volna be, talán a többi társammal egyetemben hatékonyabb munkát és több eredményt tudunk volna elérni, mint amit a valóságban elértünk.

S nem azért nem léptem be az MSZMP-be, mintha nem tartottam volna magam szocialistának. Kijelentem, hogy most is szocialista vagyok, csak a szavaknak tudni kell a jelentését.

El kell ismerni, hogy a két legegységesebb vonzat a gondolkodás és a tanulás. Ami nekem még az életből hátra van, igyekszem gondolkodni és tanulni, és igyekszem tőletek, fiatalabbaktól sok mindent eltanulni, amire jó szívvel megtanítanátok.

Köszönöm a türelmet, a rektor úrnak külön köszönöm, hogy szót kaptam.”

Grátzer Miklós beszéde a soproniak találkozóján – Vancouver, 2002

„Tisztelt vendégeink, házigazdánk, kedves barátaim, öregdiákok és soproni nagy családunk tagjai itt és szétszórva világban!

Közel 50 éve vagyunk már együtt, és ma este ismét összejöttünk, hogy megosszuk egymással múltunk emlékeit, a jelen valóságát és a jövő reményeit.

Összefoglalhatnám életünk közös állomásait, Sopront, a forradalmat, a menekült táborokat, újraindulásunk küzdelmeit és sikereit, és mindazt, ami bennünket összefogott a hosszú évek folyamán. Erre a nagy feladatra nem való ez az est, és így inkább csak néhány gondolatot szándékozom veletek megosztani. Röviden, mert testvéregyetemünk, Heidelberg diákjai, akik nagyon jól tudták az élet és boldogság lényegét, azok úgy fogalmazták meg ezt:

Emlékü Vancouverben. Fotó: Benkő Géza

„KURZE PREDIGEN, LANGE WURSTEN“ – Rövid előadás, hosszú kolbász.

Tollas Tibor költőnk és barátunk meglátogatott bennünket itt Vancouverben, azt kérdezte tőlem – tudod, nektek mi a legnagyobb kincsetek soproniaknak? Fejben igen könnyű volt leltárt készíteni ú. n. kincseinkről: Van egy kis Magyarországon belénk vert tudásunk, egy adag emigráns-muszáj herculesi szorgalom és egy szál gúnyánk.

„Az, hogy ha kell, össze tudtok fogni, hogy közösen tudtok cselekedni, ha kell, és mindig van valaki, aki a közös szeptet is tudja.” Ezért dedikálta nekünk az este a Westerlandi halászok versét, amit a szétszóródott magyarságnak írt.

A westerlandi halászok kénytelenek elhagyni szigetüket és veszélyes idegen